

91
LT

FACTS

Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra

ISSN 1725-7042

DSS klausimų integravimo į universitetinį švietimą iššūkiai ir galimybės. Ataskaitos santrauka

Įvadas

Visiems būsiesiems inžinieriams, architektams, medikams ir verslo administratoriams bei vadybininkams teks per savo darbinį gyvenimą kreipti dėmesį į įvairius darbuotojų saugos ir sveikatos (DSS) aspektus. Iš šios ataskaitos (1) ir joje pateiktų pavyzdžių matyti, kad DSS klausimų integravimas į universitetinio lygio švietimą kelia daugiau iššūkių nei jų integravimas į kitus švietimo lygius. Tačiau iš pavyzdžių taip pat galima matyti, kad DSS klausimus į universitetinį švietimą stengiamasi integruoti įvairiais būdais ir į įvairias disciplinas. Be to, pateiktieji pavyzdžiai rodo, kad priklausomai nuo aplinkybių čia galima taikyti įvairių metodiką ir pasinaudoti įvairiomis galimybėmis.

Iššūkiai

Svarbu žinoti tam tikrus DSS integravimo į universitetinio lygio švietimą iššūkius.

Tokie iššūkiai yra:

- būtinybė kurti atskirų universitetų, fakultetų ir dėstytojų partnerystes;
- profesūros įtikinimas švietimo DSS srityje svarba;
- didelis studentų užimtumas ir didelis darbo krūvis;
- DSS švietimo klausimams skirtos tinkamos universitetinio lygio mokomosios medžiagos trūkumas;
- DSS praktiniai, veikianys mokymo metodai universitetinėje aplinkoje, kurioje vyrauja teorinės disciplinos;
- darbo su didelėmis studentų grupėmis sunkumai;
- universitetinio lygio dėstytojų, turinčių žinių apie DSS ir (arba) veiksmingo praktinio mokymo įgūdžių, trūkumas;
- galimybių bendrai naudotis medžiaga mokymo tikslais, esant stiprioms informacijos saugojimo tradicijoms intelektualinės nuosavybės srityje;
- laikas, kurio prireiks mokymo programų pakeitimams;
- lėšų, kurių švietimui DSS klausimais universitetuose, įskaitant bandomųjų projektų finansavimą, reikia daugiau nei mokyklose, trūkumas;
- naujų ryšių ministerijų lygmeniu kūrimas, kai mokyklos ir universitetai yra pavaldūs skirtingoms ministerijoms;
- nuolatinė būtinybė gerinti sveikatos ir saugos kultūrą universitetuose.

DSS klausimų integravimą lengvinančios aplinkybės

DSS klausimus integruoti į universitetinio lygio švietimą padeda tam tikros aplinkybės.

(1) Ataskaita: *Mainstreaming OSH into university education* (DSS klausimų integravimas į universitetinį švietimą):
<http://osha.europa.eu/en/publications/reports/tewe09007enc/view>

Tikėtina, kad DSS klausimai bus integruojami:

- tokiose srityse, kur tam tikrų profesionalų, vykdančių, pavyzdžiui, statybos inžinerijos projektus, konkreti atsakomybė yra nustatyta darbuotojų saugos ir sveikatos nacionaliniuose įstatymuose;
- tais atvejais, kai saugos specialistų mokymo, įskaitant universitetinio lygio mokymą, reikalavimai yra nustatyti įstatymuose;
- tais atvejais, kai aukštojo mokslo įstaigoje yra specialus DSS klausimais užsiimantis akademinis skyrius; toks skyrius labiau tikėtinas technikos universitetuose;
- tais atvejais, kai DSS priežiūros institucija ar darbuotojų draudimo įstaiga vykdo mokymo funkcijas, į kurias galėtų įeiti ir atitinkama pagalba universitetams;
- tokiose srityse, kuriose universitetas turi specialias DSS pareigas, pavyzdžiui, atsako už studentų saugą laboratorinių ir praktikos darbų metu.

Sėkmės veiksniai

Pateiktuose pavyzdžiuose nurodomi tam tikri būdai ir priemonės, kuriomis tikslingiausia naudotis integruojant DSS klausimus į universitetinį švietimą. Pavyzdžiui:

- Iš pradžių susiraskite ir **įtraukite susidomėjusius asmenis** ir institucijas, su kuriais dirbsite.
- Grįskite darbą **bendradarbiavimo principais**, o ne įsakinėjimais.
- **Jautriai atsižvelkite į kitus mokymo programos reikalavimus** ir jau esamą studentų užimtumą.
- Dėstydami DSS kursą, apsiribokite **pagrindiniais aspektais**.

- **DSS klausimus integruokite į jau dėstomus kursus**, o ne kaip papildomą discipliną, ypač kai papildomų modulių galimybės yra labai ribotos.
- Pasirūpinkite **tinkama mokymo medžiaga**, kuri būtų aktuali tai studijų sričiai, į kurią integruojate DSS klausimus, ir metodais, kuriais atitinkama tema turėtų būti dėstoma.
- Naudokite **tikroviškus pavyzdžius**, taikykite **aktyvaus mokymo** metodus, ieškokite būdų, kaip supažindinti studentus su problemų sprendimo būdais, ir t. t.
- Teikite **dėstytojams pagalbą** nurodydami, kaip veiksmingiau naudotis įvairia medžiaga.
- **Kai būtina teikti praktinio darbo saugos instrukcijas**, pasinaudokite tokia proga ir supažindinkite studentus su platesne prevencinės kultūros sąvoka.
- Naudokite **e. mokymo būdus ir priemones** darbu auditorijoje papildyti ir pasirūpinkite, kad jie būtų plačiau prieinami nuotolinio mokymosi tikslais.
- Kad studentų motyvacija būtų didesnė, siekite, kad **DSS studijų rezultatai atsispindėtų** galutiniuose pažymiuose arba sprendimuose suteikti pripažintą diplomą ir t. t.
- **Pasirinkite tinkamą laiką**. Universitetui ar kitai profesionaliai įstaigai reikia pasirūpinti pokyčiams ir nusiteikti juos priimti. Pavyzdžiui, keičiant būsimumų universiteto absolventų mokymo programą ar strategiją, galima pagalvoti, galbūt verta organizuoti diskusijas.
- Universiteto mokymo programų klausimais **bendradarbiaukite su profesinėmis asociacijomis**.
- **Susipažinkite su galimybėmis kurti partnerystes**, parentas universitetų, mokslinių tyrimų institutų, saugos institucijų, draudimo bendrovių ir pramonės bendradarbiavimu.
- **Skatinkite ir siekite, kad DSS klausimai užimtų deramą vietą viso universiteto mastu**, kad būtų ne tik įvedamos specialios mokymo programos apie DSS ir riziką, bet būtų kuriama ir saugi bei sveika dėstytojų ir studentų darbo ir mokymosi aplinka, ir kad šiame procese aktyviai dalyvautų ir dėstytojai, ir studentai.

Štai dar aštuonios idėjos:

- **Keitimosi tikslais** įsteikite **universitetinio lygio mokymo priemonių saugyklą**.
- **Ten, kur**, pavyzdžiui, dėl pirmiau nurodytų aplinkybių **jau yra šiek tiek mokoma apie DSS**, panaudokite tai kaip trampliną platesniam DSS klausimų integravimui kituose fakultetuose.
- Tais atvejais, kai **vietos bendrovės** bendradarbiauja su universitetais, skatinkite jas DSS klausimus integruoti į jų veiklą su studentais (skaityti paskaitas, organizuoti studentų apsilankymus arba stažuotes).
- **Mokykitės iš patirties, sukauptos integruojant DSS klausimus į švietimą mokyklose**, jaunų darbuotojų mokymo geros praktikos ir visa tai pritaikykite universitetų lygmeniu.
- Pasinaudokite populiariaujančia modulinio mokymo metodika ir sukurkite specialų **DSS modulį**.
- **Profesinio mokymo metodus** ir priemones **pritaikykite** mokymui universitetiniu lygmeniu.

- Skatinkite **darbdavius, kad samdydami darbuotojus įvertintų jų DSS žinias**.
- Remkite **verslo mokyklas**, kad jos į savo mokslinius tyrimus ir konferencijų programas **įtrauktų DSS ir ekonominio produktyvumo klausimus**.

Pavyzdžiai iš praktikos

Salamankos universitetas, Ispanija, įvesdamas DSS specialisto magistrantūros studijas, pasinaudojo galimybe gauti regiono valdžios paramą ir kompaktinėje plokštelėje bei internete parengė DSS pagrindų mokymo priemones, skirtas visiems tęstinių studijų studentams.

- Įmones, laimėjusias Robert Campbell apdovanojimą už puikius ekonominio produktyvumo rezultatus integruojant sveikatos ir saugos klausimus į verslo valdymą, JAV nacionalinė saugos taryba siūlo kaip verslo studijoms tinkamus nagrinėti pavyzdžius. Apdovanojimus laimėję pavyzdžiai suderinami su geriausiose verslo mokyklose priimtais konkrečių atvejų studijų modeliu, ir vėliau konkretūs profesoriai skatinami naudoti juos kaip mokymo priemones.

Jungtinėje Karalystėje, finansuojant nacionalinei DSS institucijai, Sveikatos ir saugos laboratorija bendradarbiavo su Liverpulio universitetu, siekdama į pirmosios pakopos studentams skirtą inžinerijos kursą integruoti DSS elementus, kurie apėmė aktyvius mokymo metodus ir faktiškai įvykusių nelaimingų atsitikimų analizę.

Vokietijoje yra pavyzdžių, kai universitetų fakultetai sudaro partnerystes ir kaupia žinias bei išteklius, siekdami sukurti ir dalytis elektroninėmis mokymosi priemonėmis (*NOP-online* ir *KMR „Pavojaingos medžiagos laboratoriniuose kursuose“*).

Dublino technologijos institute (Airija) saugos tarnyba įtraukia studentų sąjungą aktyviai dalyvauti užtikrinant, kad universitetas vykdytų savo įsipareigojimus DSS srityje ir skatintų DSS kultūrą.

Dalyvaudami *Lacobus* konkurse (Prancūzija) architektūros studentai pastatų restauravimo projektuose privalo atsižvelgti į DSS reikalavimus. Prancūzijoje yra ir kitų projektų, kuriuose bendradarbiauja inžinerijos ir architektūros studentai.

Bendrosios išvados

Tolesnės pažangos turėtų būti siekiama viso universiteto pastangomis sukurti saugią ir sveiką darbo aplinką, kartu vykdant švietimo programas rizikos klausimais. DSS valdymą ir rizikos prevencijos pastangas reikėtų derinti su pastangomis didinti studentų ir darbuotojų, t. y. dėstytojų, techninio, administracinio ir pagalbinio personalo, supratimą, žinias, įgūdžius, požiūrį ir elgseną DSS srityje. Būtina remti pastangas skleisti geros praktikos pavyzdžius ir priemones universitetų lygmeniu ir keistis idėjomis bei konkrečiais įrankiais.

Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, Ispanija
Tel. +34 944794360, faksas +34 944794383
El. paštas: information@osha.europa.eu

© Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra. Kopijuoti ir dauginti leidžiama nurodžius šaltinį. Printed in Belgium, 2010

